

Klynger viser vej ud af krisen – men formår vækstforaene at vælge langsigtede perspektiv?

De nye vækstfora er på plads. Det er sæson for at evaluere og lægge sporene for den kommende periode i de regionale vækstfora. Der skal træffes nogle konsekvente beslutninger om klyngepolitikken. Den store risiko er, at der prioriteres kortsigtede projekter i stedet for sammenhængende indsats der kan opbygge holdbare erhvervsmæssige styrker.

Klyngeudvikling er på dagsordenen i alle de regionale vækstfora. Således også for de ny Vækstforum Nordjylland som samledes d. 12. maj. Problemstillingen er imidlertid symptomatisk for de regionale vækstfora i den forgangne periode: Dilemmaet står mellem på den ene side et ønske om at skabe kortsigtede, målbare effekter af Vækstforums midler, på den anden side en erkendelse af at klyngeudvikling netop fordrer et længere tidsperspektiv.

Risikoen er at midlerne i utilstrækkelig grad prioriteres og kanaliseres derhen hvor der strategisk er mest perspektiv: 'jorden' bør gødes der hvor boniteten er størst.

"Pick-the-winners", tak!

Problematikken stammer formentlig fra en – fuldt forståelig – tøven fra vækstforaene i den første periode; et ønske om ikke at forfordle nogle frem for andre. Men den skyldes formentlig også en udbredt uvilje mod 'pick the winners'-politik, altså det at man fra offentlig side prioriterer nogle erhverv eller klynger frem for andre. For 8 år siden blev "pick-the-winners"-politik

stemplet af den daværende regering som ikke comme-il-faut.

Det er på tide at tage et opgør med denne helt forvrøvede tænkning!

Det må da være centralt i den regionale erhvervspolitik at analysere potentialerne, at få et overblik over hvor der er udviklingsmuligheder – og sætte ind præcis på de områder hvor det har størst betydning for den pågældende region.

Regionale vækstfora er centrale i orkestreringen af klyngeinitiativer

Klyngeudvikling drejer sig netop om, at understøtte eksisterende styrker – og sikre at de udvikler sig sundt sådan, at de kan udgøre et stærkt forankret fundament i den regionale økonomi. Er det ikke præcis dér hvor de regionale vækstfora har en helt central rolle at spille?

I Nordjylland er der gode eksempler på at der kan skabes resultater af målrettede og langsigtede klyngeinitiativer. IKT-klyngen er en af de mest synlige succeser. Her er det lykkedes at skabe et tæt og frugtbart samarbejde med alle interessenter, med Norcom (erhvervet), Aalborg Universitet, Aalborg Kommune og Region Nordjylland som gennemgående partnere. Indsatsen er undervejs blevet samlet under fælles brand "BrainsBusiness – ICT North Denmark" – som har opnået anerkendelse i Danmark og internationalt.

Den økonomiske krise har understreget klyngens store værdi. Netop fordi de

centrale aktører er samlet i tæt og tillidsfuldt samarbejde lykkedes det meget hurtigt, at reagere på afskedigelser og udvikle en række skræddersyede initiativer fx vedr. kompetenceudvikling og iværksætteri. Derfor har IKT-sektoren formået at opsuge en stor del af den arbejdskraft, som er blevet fritstillet i forbindelse med krisen. Oven i købet har sektoren i dag en meget bredere og dermed mere modstandsdygtig sammensætning end for blot nogle få år siden.

Et andet af de mere synlige resultater er, at der er etableret en samlet kommunikationsplatform for IKT miljøet i Nordjylland. De forskellige websites er nu samlet i én profil (brainsbusiness.dk) med fælles design, videomateriale, presseservice for virksomhederne og samlet kommunikationsplan.

Måske ligger det vigtigste resultat af IKT-klyngeinitiativet på de indre linier: At der mellem virksomhederne og mellem virksomhederne, myndighederne og uddannelsesinstitutionerne er skabt større gensidig kendskab, tillid og fælles forståelse af at udfordringerne er fælles – og at udfordringerne kan imødegås langt kraftigere i fællesskab.

Det drejer sig dybest set om effektiv innovation, i form af hurtig udvikling af nye løsninger på udfordringer og muligheder. Det innovative potentiale ses også af, at BrainsBusiness involveres i de store innovative satsninger der planlægges i regionen fx Fremtidens Plejehjem og det nye sygehusbyggeri.

Kort kontra lang sigt

Perspektiverne er med andre ord synlige nok. Udfordringen er, at klyngeudvikling tager tid. Overordnet kan klynge-

organisationernes mange forskelligartede opgaver siges at falde i to kategorier.

Den første kategori består af aktiviteter og initiativer som kortlægning og analyse af klyngen, netværksopbygning internt i klyngen, afholdelse af seminarer og workshops, udvikling af fælles samarbejds- og innovationsprojekter, branding og synliggørelse af klyngen (fx udvikling og drift af hjemmeside), fælles eksportfremstød i form af repræsentation på messer osv.

Den anden kategori rummer aktiviteter og tiltag, hvor klyngeorganisationen typisk spiller en katalysatorrolle og fungerer som indpisker og procesansvarlig i udviklingsfasen, men hvor det er andre aktører, der har ansvaret for finansiering, udførelse og kvalitet af de konkrete aktiviteter og ydelser når de først er udviklet og sat i drift. Til denne kategori hører aktiviteter som fx udvikling af særlige klyngerettede uddannelsesforløb, træning og efteruddannelse målrettet medarbejderne i klyngens virksomheder, etablering af særlige videnmiljøer af strategisk betydning for klyngen samt udvikling af særlige klynge-specifikke rammebetingelser med henblik på at øge iværksætteraktiviteten i klyngen, for eksempel i form af specialiserede inkubatorer og særlige rådgivningstilbud.

Figuren til højre illustrerer, at der typisk er en modningstid i klyngeinitiativer. De mest perspektivrige aktiviteter ligger øverst til højre i figuren. Men det er også denne type klyngeaktiviteter der er mest komplekse og krævende – og som derfor typisk bygger oven på årevis af klyngesamarbejde. Udvikling af tillid, fælles forståelse og en grad af åbenhed mellem aktørerne er afgørende for klyngeudviklingen.

Det er her Vækstforaene står med et stort dilemma. De har en central rolle ift. at orkestrere klyngeudvikling, og de har ansvar for langsigtet samfundsudvikling. Men de har også ansvar for at skabe kortsigtede, målbare resultater, og når Vækstforums periode er fire år, så er der i praksis risiko for at det bliver de kortsigtede spreddehagl der dominerer.

www.reglab.dk

bjarne@reglab.dk

Kilde: REG LAB "Policyguide til klyngeudvikling".

Klyngeindsatser under Vækstforum Nordjylland		
Klynge	Beskrivelse	Partnere
Fødevarer	Fødevareklyngen Nordjylland baseret på 4 delklynger med hver sin facilitator.	Smagen af Nordjylland, AAU, Maritimt VC/Nordsøen FP, Nordjysk Fødevarer-netværk.
Smart City	Byggeriklynge med fokus på at udvikle byggeerhverv, byggerelaterede uddannelser og relaterede erhverv i Nordjylland.	Portland A/S, Sanistål A/S, MT Højgaard A/S, Randers Tegl A/S, COWI, EUC Nord mfl.
BrainsBusiness – ICT North Denmark	IKT erhvervet. Klyngesekretariat med fokus på netværksaktiviteter og branding	ICT Norcom (erhvervet), AAU, Aalborg Kommune og Region Nordjylland
Maritime	Forundersøgelse af nordjysk klynge afsluttet. Evt. maritimt videncenter undersøges p.t.	Fr-havn, Aalborg, Hjørring, Thisted, Morsø og Mariagerfjord kommuner, Væksthus, Region
BioMed Community	Primært medicoindustrien. Fokus på netværksaktivitet og forretningsudvikling	Aalborg Samarbejdet, Aalborg Sygehus, Aalborg Kommune, AAU og Biomedico virksomheder
ApEx	Videnscenter for Turisme og oplevelsesindustri	AAU, Region Nordjylland, Aalborg Samarbejdet, NOEA, Nordjyske Medier, Mekoprint m.fl.